

PROMOCIJA ČASOPISA „ŽIVOT“

Piše: Ivana Pirić

Kazališni susreti Brčko distrikt BiH i ove godine obogaćeni su pratećim programom, između ostalog i promocijom časopisa za književnost i kulturu „Život“, časopisa s dugom poviješću, bogatog sadržaja i poznatim imenima književne scene. O izdanju časopisa za književnost i kulturu govorila su uvažena imena, koja su radila na izdanju i uredništvu ovoga časopisa, te na promociji inovativnih strujanja u svijetu pisane riječi. Tako je Vahidin Preljević, član redakcije, istaknuo da su u predzadnjem broju predstavljeni: suvremena palestinska književnost, pisac Ilija Trojanov i njegova djela.

O zadnjem broju je govorio Žarko Milenić, također član redakcije, koji je rekao da su nedavno održani Sarajevski dane poezije na kojima je dobio nagradu „Stećak“ crnogorski pjesnik Milorad Popović, te je objavljen blok s poezijom suvremenih crnogorskih pjesnika. Časopis „Život“ je časopis s dugogodišnjom tradicijom, gdje su uvrštena imena umjetnika ne samo našega podneblja, nego i šire, te suvremena bh.proza i poezija, književnost i novi mediji, prikazi i osvrti na književne tekstove.

Časopisi su uistinu kulturalni mostovi, njihova promotivnost povezuje ljude kojima je književnost i svi njeni žanrovi važni. Tim mostom prolaze i oni s interesima

i ljubavlju prema drugim oblicima kulture i umjetnosti kojom čovjek uvijek nastoji sačuvati prošlost, boraviti u sadašnjosti te graditi bolja polja neizvjesne nam budućnosti. Iako smo, prema motu ovogodišnjih susreta, zatočeni u prošlosti, i časopisi ju interpretiraju na način da se nešto iz sadašnjeg života trajno zabilježi i upiše u povijest, novim generacijama, kao poklik onoga što je minulo i više se nikad ne vraća.

Ostaje nam da se radujemo narednom broju ovoga časopisa jer će, kako je istaknuo Almir Bašović, glavni urednik časopisa, nas i u njemu čekati na nas još dobrih sadržaja, između ostalog, i uvid u afričku književnost te u djelo Saše Stanišića, dobitnika najveće njemačke nagrade za književnost.

Osim niza promocija časopisa „Život“ Bosni i Hercegovini bile su u Zagrebu, Ljubljani a bit će i u Švedskoj.

TRAGANJE ZA IZLAZOM IZ STOGODIŠNJEG PIJANSTVA

Piše: Sanita Jerković Ibrahimović

Okrugli sto treće večeri ovogodišnjih Susreta nakon predstave “Pijana noć 1918.” u izvedbi Narodnog pozorišta Tuzla, moderator **Dževdet Tuzlić** otvorio je rekavši, da je režiser Gradimir Gojer na samom početku, prvom scenom rekao da svi svoj križ nosimo na svojim leđima, a s granom na sceni kako još dugo nećemo na zelenu. Da je to neki usud koji vjerovatno nosi Balkan, u balkanskoj krčmi koji se i večeras prepoznao kroz Krležinu definiciju naših naravi na ovim prostorima.

Gradimir Gojer je, govoreći o izazovu da radi ovu predstavu, rekao je da je odlučio da se u svojoj struci kroz teatar bori za određene ideje, stvaralački.

“Nema boljeg pisca koji čita našu prošlost, našu sadašnjost, a ja sam ubijeden da su njegovi misli anticipacija i budućnost naroda i građana na ovom tlu. Bosna i Hercegovina je trenutno jedna od politički najtrusnijih zemalja. Smatrao sam da jedan ovakav tekst, u kojem se govori da se kad tad mora izići iz pijanstva i doći u jednu normalnu ljudsku situaciju. Kako kaže Krleža u svom završnom monologu da će jednog dana svi ljudi se naći i jedni drugima pružiti ruku”, dodao je Gojer.

Selektor ovogodišnjeg Susreta, **Vlado Kerošević**, podsjetio je da je moto 36. Susreta u Brčkom “Zatočeni u prošlosti”, i da ova predstava definira tu vrstu militantne svijesti koja nam ne da da se rodimo u nekom drugom vremenu i postanemo neki drugi ljudi.

“Ova predstava neminovno spada i u dokumentarni i u politički teatar, ona diskutuje s nama danas ovdje. Ovo je jedan strašan sukob između umjetnosti i politike. Na žalost svi ti sukobi, svi ti ratovi završavaju se na štetu umjetnosti. Umjetnost još dugo neće pobjediti na ovim prostorima ukoliko ne napravimo neke značajne i revolucionarne pokrete. Zato su osnovane umjetničke akademije, sve je više mladih umjetnika i smatram da kvantitet mora poroditi kvalitet. Mora nas biti mnogo dobrih da bismo se suprostavili mnoštvu zlih”, istakao je Kerošević.

Milenko Iliktarević, koji je u predstavi glumio Krležu, rekao je da se suočio s jednom historijskom ličnošću i kada je razmišljao kako da ga spremi, da se odlučio da ide u pravcu toga što Krleža govori jer je to mnogo bitnije od njegovog ponašanja i izgleda.

“I da bude provokativan u tim svojim govorima, da izaziva ljude, prkosi mnogima i da se povinuje. Pokušao sam da tom govornom radnjom radim više na liku pošto imam “veliki zalogaj” teksta. Čini mi se da smo u tom uspjeli jer ti monolozi brzo prođu, publika ih prati i sluša, pogotovo zadnja scena između Vesovića i Krleže je vrlo zanimljiva i razigrana”, rekao je Iliktarević.

Osoba koja je odredila dinamički put svih slika i scena, dramaturg **Svetlana Broz** naglasila je da je posebno zadovoljstvo raditi s Gojerom, iako je vrlo zahtjevan ali istovremeno i tolerantan. Ono što je vrlo raduje je to što je odlučio uključiti Krležinu poeziju koja zaista obogaćuje predstavu i daje joj specifičnu težinu, kao i činjenica da je u predstavi puno mladih glumaca.

Jedan od njih, mladi glumac **Borislav Matović**, koji na početku predstave nosi križ na leđima, kazao je da mu je bila čast i zadovoljstvo što je na četvrtoj godini Akademijem odigrao ovakvo jedno djelo, pogotovu u režiji Gradimira Gojera, i sa živućim legendama od kojih samo može da se dobije znanje.

Denis Hadžić koji je radio muziku za predstavu, naglasio je da su pjesme u predstavi upravo iz tog perioda, te da mu zadatak nije bio nimalo lak u smislu traženja pjesama koje su stare više od 100 godina.

“Interesantno je da ni sam nisam bio svjestan da je toliko poznatih pjesama staro preko sto godina, da su se u ono vrijeme pjevale. Zadatak nije bio lak ni zato što na sceni ima 28 glumaca, a trebalo je pripremiti i muzičare da uđu u pozorište, da igraju kafanu bez kafanskog iskustva, a da pri tome ne smetaju glumcima, i ni u jednom momentu ne ruše scenu”, kazao je Hadžić.

Nikola Šimić Tonin, iz publike je kazao da mu je nakon predstave ostalo samo da kaže uzrečicu “Odlično je, od tuzlanskog je”.

“Kada bi izuzeli Krležu iz ovih prostora kao književnika, intelektualca koja bi praznina zjapila. Zašto ne reći da je malo koji književnik izvan BiH volio Bosnu koliko ju je volio Krleža. Posebno što mi je drago od Narodnog pozorišta Tuzla je to da kao da biraju ove književnike koji su meni izuzetno dragi”, dodao je Tonin.

LICEMJERSTVO U VIŠE PRAVACA I „PIJANA NOĆ 1918.“

Piše: Srdjan Vukadinović

Pogubni način i stil života koji urušavajuće djeluje na društvo je oličen u licemjernom ponašanju. U razrješavanju mnogih značajnih momenata i situacija koje izgledaju jednostavne problemi nastaju zato što pojedinci, kao prisutni akteri, i pored svojih očiju „nisu dobro vidjeli što se događalo“. Licemjernost je u savremenom društvu, ne samo onom južnoslovenskom, nego i globalnom, prisutna u više pravaca. Nekada je to onda kada treba razrješavati i identifikovati bitna državna i društvena pitanja, drugi put je to kada treba politički i javno odstrijeliti nekoga po naređenju moćnika, treći put je kada treba poraditi na pozorišnoj predstavi ili nekom drugom umjetničkom projektu. U svakom slučaju koji god pravac licemjerstva da se uzme u razmatranje isti neće razriješiti problem. Možda hoće trenutno dok se ne spozna licemjerstvo u ponašanju. Ali, problem će nastaviti da tinjajući egzistira dok se ponovo ne pokaže kao nerješiv. A tada je već moguće očekivati mnogo razornije i pogubnije posljedice i po čovjeka, i po društvo. Tada ne djelu stupa mnogo katastrofičniji scenario od onoga koji je bio na pomolu samo prije koju godinu ili deceniju.

Iz tih razloga se čini da se događaji ponavljaju, pa se ne rijetko govori o ponavljanju istorije koje se dešava. Istorija se ne ponavlja, niti se može ponoviti nego istorijski krugovi nisu zatvoreni zbog licemjernog ponašanja, pa se ponovno otvaraju problemi koji su samo trenutno stavljeni pod tepih i čini se da se razriješeni. Tako u memoarskoj prozi „Pijana noć 1918.“ koju su dramaturški uobličili Tena i Ivo Štivičić, jedan od najvećih južnoslovenskih autoriteta, ne samo u oblasti književnosti, nego i cjelokupne društvene misli, Miroslav Krleža, tretira jedan događaj koji je devetnaeste godine trećeg milenijuma, ponovo aktuelan. Vijek poslije navedenih događanja i priče o integraciji južnoslovenskog prostora ponovo u gotovo svim tim malim državicama postavlja se i aktuelizuje dilema, iz koje se neminovno izvodi tvrdnja da su svi pojedinačno mnogo izgubili formiranjem zajedničke države južnoslovenskih naroda 1918. godine i da je niko od njih nije iskreno želio. Upravo na djelu je to licemjerje prilikom događaja koji potencira Krleža. U svemu tome zaboravljaju se ili se vješto manipuliše s dvije činjenice, licemjerne i do kraja neiskrene. Prvo, formiranje te za-

jedničke države nije samo događaj vezan za određeni datum i godinu, nego je to proces. Licemjerman odnos je tada bio iz razloga što se isti nije tretirao kao proces, nego samo kao jedna vremenska činjenica. Drugi licemjerni vid ponašanja je sadržan u činjenici da mnogi nisu iskreno željeli tu državu. A ona je bila jedini okvir u kojoj su svi mogli da žive zajedno. Bilo koji drugi državno pravi okvir(i) su cjepljali svaki narodnosni korpus na više teritorija. Kao što je to bio slučaj 90-ih godina XX vijeka.

Uzimajući sve to u obzir autorski, a posebno rediteljski pristup u pozorišnoj predstavi trebaju i moraju ići u pravcu da sceničnim sredstvima ožive Miroslava Krležu i pokažu kako je itekako razumljiv danas, kada su takva i slična pitanja u fokusu pažnje. Ko to uspije razriješiće ili makar pomoći u shvatanju greške ili ne prilikom formiranja zajedničkog državno pravnog okvira južnoslovenskih naroda. A onaj ko u pozorišnoj predstavi t ne uspije istu svodi na pamflet koji je proizvod licemjerja jednog drugog tipa.

Dramatizacijski naponi tandema Štivičić su donijeli u tekstu razumljivost svih tih neiskrenih i licemjernih radnji koje su urušile, poslije nešto više od sedam decenija, državu naroda koji, pored toga što su živjeli u jednom državno pravnom okviru, nikada neće egzistirati ni u većoj državi. A to što je svako želio da ima hrvatske i srpske generale, a ne južnoslovenske, čitati jugoslovenske, jasno govori koliko su bili spremni svi „ujedinitelji“ založiti se za zajednički interes. Pri tome je potpuno bilo

jasno da će svi biti marginalizovani u startu osim one prve dvije grupacije koje tvore dva prva slova iz naziva Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Za one treće i druge n-te u raspodjelama velikog kolača neće biti mjesta.

Snaga i uvjerljivost scenske inscenacije u predstavi „Pijana noć 1918.“ nije pratila dramatizacijsku matricu u tom smislu, nego je veoma žive, slojevite i dinamične monologe i dijaloge realizovala, većim dijelom, kao veće recitala, čak i bez individualnih glumačkih improvizacija. Ipak snagu pozorišne umjetnosti da preskoči lekturu i gotovo vijek star tekst, u svom dešavanju, u predstavi tuzlanskog Narodnog pozorišta, pokazali su mladi protagonisti koji su tumačili likove vojnika i oficira iz nekoliko vojski, a naročito Kor Hrvatica, Srpkinja i jugoslovenskih žena. Gotovi svi ovi protagonisti su uspjeli da približe svoje role u direktnom obraćanju i da ih plasiraju na način da ih svako razumije. Pri tome, treba posebno istaći jednu članicu pomenutoig Kora, Ivanu Perkunić, koja je glumački veoma snažno, prefinjeno i do u tančine rafinirano donijela na scenu ulogu liderke i u toj grupi kojoj je pripadala. Plijenila je na sceni i osvajala je sve više i više svakom novom replikom i pojavljivanjem na njoj.

Ovakve predstave je potrebno raditi i teatre koji imaju takav naum treba ohrabrivati da u toj koncepciji istraju, jer one govore o onome o čemu je jako potrebno govoriti na kraju druge decenije trećeg milenijuma.

Gradimir Gojer, režiser

PIJANA NOĆ 1918. ŽIVI SVOJ ŽIVOT I NAKON IGRANJA U DVORANI

Razgovarao: Suvad Alagić

Gradimir Gojer, režiser

Narodno pozorište Tuzla predstavom „Pijana noć 1918.“ otvorilo je treću večer takmičarskog dijela XXXVI regionalnih BH-Sureta pozorišta/kazališta u Brčkom. Dokazani Gradimir Gojer, reditelj predstave, postavio je na scenu tekst na način koji nikog u dvorani nije ostavio ravnodušnim i koja je nakon završetka igranja na pozorišnim daskama, izvanrednih tuzlanskih glumaca, izmamila višeminutni aplauz brčanske teatarske publike. „Pijana noć 1918.“ zasnovane je na, za naše prilike, univerzalnom i na krležijanski način umjetnički do kraja, tekstu, protkanom njegovom poezijom za koju se u nas zna manje no što treba i zaslužuje. Iako je u intervjuu za Bilten Gojer kazao da predstava o nama, naša „Pijana noć 1918.“ dijelom ima populistički karakter tjera na najdublja razmišljanja, otvara viševjekovna historijska, nacionalna, kulturološka, ekonomska, pa čak bi se moglo kazati, i indentiteska pitanja o viševjekovnom odnosu Srba i Hrvata na ovim prostorima, kontekstualiziranim

u politički prosede, koji ovdje uglavnom oblikuje strani faktor.

Na radost publike, kritike, glumaca i svih onih koji imaju veze s teatrom, ovo je iznimno ozbiljna drama, čvrste, samouvjerene, znalačke i široke glumačke ruke, uz sjajnu igru tuzlanskih glumaca kojoj je teško naći zamjerku.

Predstava je specifična po mnogo čemu, u njoj učestvuje oko pedeset ljudi na i iza scene, za naše prilike može se kazati da je posebno glumačko, scensko i rediteljsko bogatstvo, a jedna je onih rijetkih koja nastavlja svoj teatarski život i nakon igranja u dvorani.

Drama svojim načinom ispisuje dramatična zbivanja s početka 1918. godine, kad prvi put, u povijesti hrvatskog naroda, u Zagrebu dolazi do sukoba koncepcija oko južnoslavenskog ujedinjenja, stvaranje države Srba, Hrvata i Slovenaca, otvara i pitanje formiranja samostalne hrvatske države, ali kada je vlast u pitanju tekst snažno šiba

politički nepotizam, korumpiranost, beskičmenjaštvo, odsustvo ideala pravde, ispisuje odu, najčešće zaludno izginulim vojnicima na svim stranama fronte, i naravno, stavljanje ličnog interesa političara iznad svih drugih društvenih, kolektivnih i pojedinačnih zbivanja u nas, u ratu i nakon rata. Krleža do dati maestralno, uvjerljivo, sugestivno, iznijansirano i duboko, seveukupno, originalno, svjetski, krležijanski. Puno je ovdje sukoba i trvenja, idealizma i realizma, razuma i iracionalnog, čak i ludila, iluzija i stvarnosti koja seže do šizofrenosti, nade i uzaludnosti, tame i svjetla, ali sam naslon „Pijana noć 1918.“ već govori da je naša politička pamet omamljena, a svesni smo i trijezni kada svoje ne damo a tuđe hoćemo. Po svaku cijenu.

Kao takva, drama „Pijana noć 1918.“ fantastično se uklopila u moto ovogodišnjeg Festivala teatra u Brčkom „Zarobljeni u prošlosti“.

Hvala Vam što ste pristali da uradimo ovaj razgovor za Bilten cijenjeni reditelju!

Nema razloga da ne pristanem, jer ja sam ovdje dobio nagrade, ja sam ovdje dobivao puno aplauza publike, ja Brčko volim i sve najbolje želim Brčkom.

Otkako djelujete javno postojite ostvareni u mnogo umjentičkih formata: pjesnik, pisac, kritičar, urednik, direktor, radili ste i operu, itd. Večeras sa Vama razgovaram kao s rediteljem Krležinog teksta „Pijana noć 1918.“. Poznati ste po tome što predstave koje vi postavljate na scenu nastavljaju svoj život i nakon igranja u dvorani?

Drago mi je da ste to razdvojili. Za vrijeme igranja predstave publika će imati jedan susret sa zrcalom, s ogledalom u kojem će vidjeti današnjicu iz perspektive Krležinog vremena. Naime. Krleža je napisao memoarističku prozu „Pijana novembarska noć 1918.“. Pa je onda Ivo Štivičić, koji je izvanredan dramaturg, napravio od toga sa svojom kćerkom, također velikom dramatičarkom Tenom Štivičić, jednu, da kažem, dramaturšku sliku te Krležine proze. Zašto ovo govorim!? Govorim zato što se mnogi ljudi pretrčaju pa ne vide jednu stvar. Krležina proza se zove „Pijana novembarska noć 1918.“. Štivičić je to skratio i zove se „Pijana noć 1918. Ja sam prihvatio Štivičićev tekst apsolutno, a bile su i neke manje interencije koje smo napravili dramaturg Svetlana Broz i moja malenkost. Ali, ono što je bitno i zašto ovo sve pričam - to je tekst koji govori o pijanim zabludama stvaranja države Srba, Hrvata i Slovenaca. Te pijane zablude su i danas prisutne kad je u pitanju sloj političara, pa i onih u Bosni i Hercegovini. Već jednom sam to izjavio medijima, a i Vama ću ponoviti - očekujem da i ova predstava ima uticaj na narod koji će je gledati. Jer ovo je po mnogo čemu populistička predstava. Zašto da ima uticaj!? Da, ima uticaj da izađemo iz toga pijanstva, jer to pijanstvo predugo traje. Prije svega, pijanstvo vastodržaca, ali i naroda koji ih permanentno bira. Dakle hoću

da kažem - ja sam predstavu pravio iz dva razloga. Prvi razlog je što sam htio da napravim jedan stvarni omaž Miroslavu Krleži koji je moj najdraži pisac i kojim se ja zadnjih deset godina isključivo bavim. Uostalom, ovdje na Susretima bila je moja predstava koja je nagrađena, „Kraljevo“, takođe po Krležinom djelu. E sad vitite zašto ovaj Krleža? Zato što on secira političke prilike stvaranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, a koje su po mom sudu identične 1918. i danas, u političkom smislu.

Pred sat dva permanentno implicira nove surete s novim ljudima, s novom publikom, zato što ja mislim da je njen aktualitet i u tekstu, a nešto što je mene posebno nosilo dok sam radio ovu predstavu, to je fantastičan elan, a još veći i talenat, skupine mladih glumaca koji su završili Tuzlansku akademiju. Ja nisam imao nikakve informacije o Tuzlanskoj akademiji kad sam došao da radim ovu predstavu. Onda sam se upoznao s tim mladim glumcima i moram vam kazati - cijeli život radim u teatru, evo sad ću obilježiti 40 godina rada, a nikada nisam naišao na skupinu talentiranih mladih glumaca.

Po svemu rečenom, i ova predstava se idealno uklapa u moto ovogodišnjih Susreta „Zarobljeni u prošlosti“?

Vi kao da ste gledali predstavu i govorite prava pitanja. Vidite, ja ni jednu svoju predstavu, a radio sam ih u posljednjih godina nekoliko Krleža, nisam uradio a da nisam u predstavu unio i njegovu poeziju. Vrlo malo ljudi zna da je Krleža veliki pjesnik. Oni ga znaju uglavnom po dramama, romanima i nešto malo po tom političkom angažmanu u prozi. Taj poetski sloj predstave, po mom sudu, koji čini njegova poezija stavljena na neka mjesta za koja smo Svetlana i ja smatrali da su adekvatna. Mislim da će pobuditi interes gledalaca i poslije predstave.

Svetlana Broz, dramaturg

UVEK JE IZAZOV RADITI KRLEŽU

Razgovarala: Danijela Regoje

Svetlana Broz, dramaturg

Ova drama je bazirana na istinitom istorijskom događaju iz novembra 1918. godine, u kojem je učestvovao Miroslav Krleža, kada se jedna čajanka, koju je u čast srpskih oficira priredila ženska demokratska grupa u Zagrebu, pretvorila u pijanku i političku svađu. To je sigurno za dramaturga bilo izuzetno vrijedno iskustvo, ali i veliki izazov?

Da, uvek je izazov raditi Krležu, a posebno sada kada je bila u pitanju prva dramaturška obrada jednog proznog teksta njegovih sećanja na to vreme, koje su uradili Ivo i Tena Štivičić. Naravno da su oni dali i svoj ton čitavoj toj drami i da je onda to bila dvostruka čak odgovornost na sceni propratiti ono što je reditelj Gradimir Gojer briljantno radio. Jer, suština svake predstave je u tom rediteljskom duhu, osećanju i invenciji zamisli koju prati od početka do kraja. Uloga dramaturga same predstave jeste da prati da ne dođe do nekih preterivanja i da stvari ostanu onako čvrsto povezane kakve su i bile. Dakle, uvek je zadovoljstvo raditi na ozbiljnim tekstovima velikih autora, a što je autor veći, to je taj posao ozbiljniji.

Možemo slobodno reći da nam ovaj komad najbolje pokazuje da je istorija cikličan proces, ali i da nas greške iz prošlosti nisu ničemu naučile... Možemo li bar nešto iz ove predstave naučiti?

Naravno da svi koji rade na ovakvoj predstavi imaju i nadu i želju i potrebu da prenesu ideje autora, ne bi li u jednom trenutku život bio bolji onima koji ga danas žive i onima koji će ga sutra živeti. Da li će to usvojiti, ja verujem da hoće. Osluškiivala sam večeras publiku u sali u Brčkom i videla da su bez daha pratili pojedine scene, što znači da su upijali ono što su im glumci govorili. Nadam se da će to rezultirati određenom svešću posle decenija ili stoleća u kojima nismo svesni, zapravo, velike političke manipulacije koja nam se dešava.

Interesantno je da predložak teksta za komad "Pijana noć 1918." nije dramski tekst, nego proza... To se možda najbolje vidi u tim monološkim formama?

Da. To je zapravo bio dramski tekst, gde je on zapravo zapisao svoja sećanja na taj period, na taj bal, na svoju reakciju i na sve ono što mu se posle toga dešavalo. I onda su taj prozni tekst obradili otac i kćerka, Ivo i Tena Štivičić. Oni su ga dramatisovali i od tada je on dramski tekst. I mi smo radili po tom dramskom tekstu s tim što, naravno, uvek ima elemenata koji se isključuju, ali i elementa koji se dodaju. Gojer je kao reditelj, uneo u taj dramski tekst i Krležinu poeziju, koja je uvek reflektivna i adekvatna bila toj čitavoj predstavi.

Kao što je to slučaj sa svim velikim djelima, tako i u ovom vidimo njegovu aktuelnost i danas. Krležine misli još žive?

Naravno, Krleža je i posle sto godina jednako aktuelan, kao što je to bio i pre sto godina, a bojim se da će biti aktuelan i kroz sto godina, zato što sporo učimo, sporo reagujemo, sporo mislimo, a manipulatori su sve veštiji i sve veći.

Zašto je važno danas igrati ovu predstavu?

Pa zbog toga da bi se gledaocima približila svest o tome kako smo nastajali, zašto i kako smo se raspadali i šta nas tek u budućnosti čeka.

Кемал Башић, асистент режије у представи

ВЕЛИКИ ПИСЦИ У СВОЈИМ ДЈЕЛИМА ОСТАВЉАЈУ МАТЕРИЈАЛ СА КОЈИМ СЕ МОЖЕ РАДИТИ У СВАКОМ ВРЕМЕНУ

Разговарала: Анђелка Ђурић

Кемал Башић

Знатижељној и нестрпљивој брчанској публици, трећи дан Позоришних сусрета, представило се Народно позориште из Тузле, са нетипичним почетком представе. Могло би се рећи да сте уједно приредили једно велико изненађење?

То је уједно и чар позоришних представа, да увијек, изнова и изнова, припрема изненађена која доносе нешто оригинално, попут представе „Пијана ноћ 1918.“, аутора Мирослава Крлеже, Иве и Тене Штивичић. Почетак је био потпуно другачији и неочекиван, пошто за Народно позориште из Тузле нису уобичајене представе у којима игра „цијела сала“ и које почињу онога тренутка када уђете у тај магични простор. Само још да подсјетим, да је позориште увијек живјело од приређених изненађења. Играло се и пјевало, али вратили смо се на трен у 1914. годину и догађаје који су обиљежили историју народа са ових простора.

Тема Крлежине „Пијане ноћи 1914.“ и даље је актуелна, попут лицемјерне политике?

Тада, двадесетпетогодишњи Мирослав Крлежа је био човек који је могао предсјетити оно шта ће се догађати у будућности, на основу ствари које је примјећивао. Због тога, ова прича није случајно на

нашој сцени, јер из Крлежиног мемоарског записа можемо извући много паралела с нашом свакодневницом и савременошћу.

Када подвучемо паралелу са актуелним догађајима, шта то недостаје данас? Да ли је то, можда, управо та Крлежина храброст?!

Прво желим нагласити, да ми је била част радити са редитељем који има пола вијека дугу каријеру у позоришту, при томе радили смо са текстом који је изузетно тежак и захтјеван, али и велики изазов, је такође представљало, што се на сцени нашао велики број младих глумаца. На крају смо добили једну представу која је сложена и слојевита, а завољели смо, што се могло примијетити, играти овај комад, који и данас шаље снажну поруку. Предочена је слабост нашег друштва, тј. недостатак храбрости код појединаца, који могу итекако препознати неправилности али одлуче да ништа не учине и чак да се приклоне искривљеној слици са великим и грозним посљедицама. Нама данас недостаје Крлежина храброст да јасно и гласно укажемо на догађаје који су погубни.

Ове године, Народно позориште Тузла и његови глумци имају велики и тежак задатак, а то је „одбрана титуле првака“ од прошле године, када су Ваше колеге однијеле велику награду.

Да, радио сам као драматург у представи „Последња љубав Хасана Каимије“ која је освојила прво мјесто. Пред нама је заиста тежак задатак, али најважније је, првенствено, да је публика уживала у овом умјетничком, свестраном глумачком подухвату.

Биографија:

Кемал Башић је рођен у Тузли 1989. године. Дипломирао је 2010. године на Одсјеку за компаративну књижевност и библиотекарство Филозофског факултета у Сарајеву, а 2013. године, на истом одсјеку је и магистрирао. Пише позоришне, филмске и књижевне критике. Тренутно, похађа докторски студиј на одјелу Књижевност и култура на Филозофском факултету у Сарајеву.

СУЛУДА ПИЈАНА ГОЗБА КАМЕЛЕОНА У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ ВЕЛИКОГ ЗАОКРЕТА

Пише: Предраг Нешовић

Треће такмичарске вечери присуствовали смо позоришном извођењу озбиљне литературе. За схватање узрока данашње ситуације ансамбл је позвао у помоћ Крлежу и гласовити мемоарски запис *Пијана новембарска ноћ 1918*. Представа је премијерно изведена 9. октобра 2019. године на сцени Народног позоришта у Тузли и режији Градимира Гојера. „Пијана ноћ 1918” је драматизација из пера Иве Штивићића, коме се овом приликом придружила кћерка Тена, такође истакнута хрватска драматуршкиња. Они су искористили поменути есеј и обиље другог материјала: неке друге Крлежине текстове, цитате из новина оног времена, али и фикцију. У фокусу драме о времену стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца налази се истинит догађај из новембра 1918. године, у којем је учествовао Крлежа.

Основна приче је један банкет, који је у част српских официра приредило ројалистичко Демократско удружење југославенских жена у загребачком „Колу”, који се, у лудилу пића, амбиција, полтронства, свих могућих шпекулација које се у том тренутку догађају, претворило у пијанку и политичку свађу. Био је то скуп користољубаца који увек политичку ситуацију и ломове одмах подређују себи и свом интересу, остваре своје сне и претворе их у новац, а сви остали каскају за потрошеним сновима. То је законитост овог простора и времена политичких промена. Крлежа реконструише јавни скандал на којем је сам био присутан и учествовао.

Била је то пијана ноћ, ма како пијана, пијана тако луцкасто, да су се све славе и барјаци, сви Кајмакчалани и сви иконостаси с морем адријанским и лијепом нашом у чудној гунгули сплели до бунила будаласте, раскалашене пијанке, пијане као што су били они давни дани, када се наша аустромацарска

стварност пијано откотрљала под пријестоље Карађорђевића. Као празна пивска флаша у смеће (...) Ово није никакво народно уједињење, него срамота!

Крлежа је, не могавши да гледа шта се догађа пред његовим очима, 1942. године „извикао” овај есеј који је све ово време био скрајнут из разлога историјских околности зарад мира и добрих односа. Иза нас је ужасан период распада земље претходних, 15-ак година и сви смо прошли кроз њега, а ово је Крлежина мемоаристичка реконструкција јавног скандала из времену када се та држава стварала.

Загреб, 13. новембра 1918. године. Велики четворогодишњи светски ратни покољ службено је окончан потписивањем мировног споразума. У јек тих збивања тих је дана пропала и дуговечна Аустроугарска монархија, у чијем је саставу Троједна Краљевина Хрватска, Славонија и Далмација била од 1527. Хрватски сабор на историјској седници од 29. октобра 1918. доноси одлуку о прекиду свих државноправних веза са царевином Аустријом и краљевином Угарском, те је на подручју које су у склопу Монархије насељавали Срби, Хрвати и Словенци проглашена Држава Словенаца, Хрвата и Срба, а власт преузима Народно веће којим доминира потпредседник Светозар Прибичевић (игра га Ирфан Касумовић у представи). Потоњи се залаже за што брже уједињење нове државе са Краљевином Србијом, а то су због страха од комадања хрватске територије, понајвише од Италије, подржали већином и хрватски политичари.

На позив Народног већа у Загреб пристиже и србијанска војска. И 13. новембра у згради загребачког „Кола” одржан је банкет у част новопристиглих србијанских официра, међу којима је и потпуковник Симовић (у представи - Недим Малкочевић). Организатор банкета било је ројалистичко Демократско удружење југославенских жена, у којем су Хрватице, Српкиње и Југословенке (Ивана Перкунић-Мешалић, Елвира Аљукић, Ирма Зукић, Садика Кахримановић, Тамара Миличевић-Стилић).

Осим српских официра и многобројних цивилних узваника, банкету су присуствовали политичари из круга Већа СХС на челу са др Матом Дринковићем (глуми га Ненад Томић), градоначелником Загреба Стјепаном Сркулем (Елвис Јахић) и неколико бивших аустројугарских официра, који су након расформирања Аустроугарске приступили војсци Већа. Међу инима присутан је и потпуковник Славко Кватерник (Едис Жилић) који се из аустројугарске часничке одоре спрема пребацити у југославенску, а који ће 1942,

кад Крлежа у књизи *Давни дани* буде објавио **Пијану ноћ**, бити један од врховника у НДХ.

Хрватски књижевник Мирослав Крлежа (Миленко Иликтаревић) је бануо на овај зајачурен банкет моћника, те је гласно протествовао у часу кад је Кватерник узео реч у намери да изговори здравицу српским сталешким колегама. Крлежи се чинило неприличним да Кватерник као „црножута креатура” и „шеф генералштаба београдскога Гувернмана 1916” наздравља „официрима оне исте Србије у којој је још јуче вешао људе”.

...Послије десет милијуна мртваца устао је једне пијане новембарске ноћи нетко и хтио, да у низу пијаних здравица, одржи једну покојницима, повјешаним смрзнутим приказима у блату и у јамама... (М. Крлежа).

Покушао је да каже истину руљи која влада немоћнима и био је брутално претучен и избачен на улици. Та ноћ, у којој наш домаћи бунтовник оптужује хрватску елиту да „жели јести са српског казана као што је јела са аустријског и мађарског”, а српске официре да су под изговором одбране Ријеке дошли да похapse све који се противе српској унитаристичкој политици која хрватске крајеве намерава да анексира без уважавања националних посебности, ипак је, како год се окрене, важна за нас данас. Јер је тих дана, тактиком гусака у магли, монтирано уједињење у државу Срба, Хрвата и Словенаца, које ће седамдесет година касније довести до крвавог распада између осталог и зато што је оно учињено на морално не баш спретан начин.

Први део у великој мери дочарава атмосферу банкета чијим припремама руководи шеф сале Млинарић (Мидхад Кушљугић), друштвени статус и менталитет присутних, а југо–националистички занос учесника поставља на широку подлогу хрватске политичке историје и супротставља му дојучерашњу лојалност хрватског грађанства Бечу и Хабсбурзима. Такође се дотиче и атмосфере вакуума која је тих дана владала на загребачким улицама. И овом су приликом Иво и Тена Штвивичић употпунили своју драмску матрицу мотивима из других Крлежених дневничких и мемоарских записа, а на сцени се појављују и ликови који су се појавили у другим адаптацијама, попут сатника Ратковића (Далибор Бркић). Други део представе доводи Крлежу лицем у лице са представником војне србијанске власти у Загребу.

„Пијана ноћ” је један од оних свевременских дела који позиционирају један театар као високо уметнички и изразито је важан културолошки део репертоара сваког позоришта/казалишта уопште. Утолико већи изазов је и то што треба од политичког есеја уприличити драмску представу.

Представа се, можемо да приметимо, одвијала на три плана која се сценски невешто измењују: план теревенке произишле из малограђанске, конформи-

стичке податности новом газди, „чика Пери”; план документарних података о последицама рата и интимни, план интелектуалца који све то посматра и коментарише „хамлетовски расположен”. Представа је микс више жанрова. Ансамбл је следио Крлежу, јер иза сваке његове речи стоје томови књига и историјских чињеница. Постоји потреба да се бавимо историјом и то на начин да говоримо о садашњости. За театар је битно да има везе са овим временом. Ако представа не комуницира са овим временом провокативно и директно, право у срце и у главу, за публику је незанимљива. У синоћној представи нисмо у потпуности осетили до краја њену енергију. Ова представа није до „даске” провокативна иако је имала намеру да нам растумачи тај српско-хрватски однос који је кључан на овом делу Балкана и јужне Европе, однос који је стално рађао конфликте. Нисам сигуран да нам је представа дала решење да те конфликте избегнемо у будућности. Крајње је време да се позабавимо тим односом на искрен начин, документовано и храбро бар кроз представу. Будућност театра је да зарони баш у та болна места. Да је бар представа започела причу мада је солидно примљена од дела брчанске публике.

Драмски предложак а нарочито аутентичан Крлежин текст пружа могућност за иронију. Иронија је једини могући однос који човек може да успостави са историјом, а да буде или да остане паметна, дистанцирана и критична особа. Преблага је иронија испољена у овој представи. Све се распинуло у претераној музици и песми (само је још фалило пуцање). Огромна и вишевековна нетрпељивост ова два народа може се разрешити само у тотално пијаном стању. Па чак је недовољно било и пијанке тог кључног елемента због кога се и догодио споразум око творевине СХС који ће после толико година експлодирати у конфликт ових размера.

У представи учествује бројан ансамбл позоришта из Тузле (28 учесника) и свако је био на висини свог задатка. Посебно ваља истаћи Миленка Иликтаревића у улози Мирослава Крлеже. Хамлетовски расположен, смирено, дискретног мизансцена, сведене глуме, паметно и мудро изговорене сваке Крлежине реченице, одскакао је од осталих тумача у представи.

Миленко Иликтаревић, глумац

НИШТА НИСМО НАУЧИЛИ ИЗ ИСТОРИЈЕ

Разговарала: Миљана Ђурђевић

Миленко Иликтаревић

Како сте градили лик Крлеже, кога играте у представи „Пијана ноћ 1918.“ Реакција брчанске публике на представу је била одлична?

Правили смо Крлежу који је критиковао тадашњу и сваку власт која је радила нешто лицемјерно. Имали смо доста компликација да уклопимо све те дијелове: наративне и ове, како да кажем, банкетне. То је заиста био једини проблем. Цијели ансамбл је здушно радио да дођемо до овог резултата који смо вечерас показали публици. Није било једноставно играти у сали на метар од публике. Ово је комплексна режија господина Гојера, и видим да се таква представа публици допада.

Уствари то је прича о судбини писца и људи који имају храбрости да искажу своје мишљење у тешким временима?

Судбина писца и свих оних који мисле својом главом, је да буде избачен са банкета, са свих пијанки и са свих мјеста када искажу слободно своје мишљење и да буду позвани на разговор да би се сазнало зашто они тако мисле. То је суштина о којој говори ова представа – о судбини писца у турбулентном времену.

Ваши Крлежа са једне стране оживљава вријеме о коме се говори, а са друге стране у њему се врло добро препознајемо данас?

И данас је ова тема врло актуелна. Овдје се говори о комплексним политичким односима који су у то

вријеме владали и који се можда могу у потпуности преписати у данашње вријеме. Када смо радили ову представу неки Италијани су вјешали италијанске заставе по Истри. Историја се понавља, само што ми нисмо од ње пуно научили, а то много кошта.

Текст је веома актуелан. Мени овај текст није био познат, написана је 1942. године, и ја сам се изненадио колико је он актуелан и данас. Крлежа га је очигледно написао са пуно емоција и горчине према лицемјерју који показује власт и коју дојучерашњи непријатељи једни другима показују као да се ништа није догодило, као да није било злочина јер не кажњавају злочинце, а злочинци постају дио власти или чак команданти у војсци. Крлежа је огорчен на то лицемјерје.

Ипак представа завршава са надом?

Добро је да се завршило са надом. Крлежа никада није губио наду. Када се десила совјетска револуција надао се да ће се нешто промијенити, да ће Лењин бити тај који ће отворити пут наде. У Другом свјетском рату, једноставно се повукао није хтио ни са киме, надајући се да ће човјек коначно доћи до памети. На жалост ни данас не видимо да су се његова надања испунила, јер имамо много ратова. То не значи да сам ја песимиста, ја се надам да ће бити боље - да се не надам све ово што радим, и што сви радимо не би имало смисла. Због тога ми је драго да се наша представа тако завршава и у коначници даје шансу наде.

Нермин Омић, глумац

НИКАКО ДА НАУЧИМО ИЗ ИСТОРИЈЕ

Пише: Маја Ковачевић

Нермин Омић, глумац

Играете личност из историје која је чини се несаломива, војно лице које не поставља питање о исправности наредби које извршава иако се са њима и не слаже. У једном моменту то и признаје Крлежи којег испитује, а према којем, ипак, исказује поштовање. Како сте Ви доживјели лик пуковника Весовића?

Пуковник Весовић је у односу на све остале, гледајући по неким историјским чињеницама, заборављен. То су људи који су се борили за Србију, који су стигли до Солуна, Крфа у односу на неке који су послје од потпуковника дошли до генерала, као што је Кватерник у Хрватској, Симовић у Србији. Он је, у ствари, као и остали војници, онај извршни којег је затекао сав јад и чемер и оно што је било, изгубљен у историји. Међутим, захваљујући драматизацији Иве Штивчића и његове кћерке, направили смо један лик, карактер који, без обзира на то што је претеча ових озни, удби, има људску димензију. То долази до изражаја када се Весовић сјећа његовог кума Драгутина Димитријевића Аписа који је исто тако страдао захваљујући поткусуривању неких тадашњих интересних сфера. У том моменту је скрхан болом и ја сам покушао да га што боље и јаче донесем на сцени и покажем ту његову емотивну страну.

То није урадио пред сваким, већ пред књижевником Крлежом којег је испитивао, а након што сазнаје да је Крлежа био у српским добровољцима. Зашто баш тада?

Ово што смо ми радили је нека врста омажа Крлежи. Многи људи не знају оно што је он био. Сви су га сврставали лијево, десно, у црвене. Међутим, он је био човјек који је гледао ситуацију из оне људске перспективе, перспективе малог човјека који је гинуо за туђе интересе. Тим признањем у дијалогу у којем су се нашли показао је да је и он човјек од крви и меса.

У представи су изнесене неке историјске чињенице. Колико се могу повезати са данашњим дешавањима?

То нам је усуд, изгледа. Ово што је рађено 1918. године може се радити и дан данас, само промијени те чинове и називе и апсолутно конотира и са овим временом и са овим људима. Како год хтјели живјети или не живјети заједно, на крају крајева спаја нас та наша историја, заједнички језик, чак и обичаји. Тако да је то антиратни протест против свега што се дешавало. Имамо некакав зачарани круг. Сваких педесет година овдје се између себе бијемо незнајући зашто. И кад прође неких четири, пет година, када се нађу жртве на обје стране, онда дође до смиривања тензија. Али, никако да научимо из историје. Тако да мислим да смо, као неке дворске луде, послали поруку краљу или краљевима шта би требало да чине за добробит народа на овим просторима.

Колико умјетност може да допринесе да се народ и њихове вође освијесте, да се води порукама које им умјетници шаљу кроз своје стваралаштво?

Култура је увијек била нека спона. И прије него што су неки дипломатски односи успостављени, гостовали смо на београдским и загребачким даскама. Ми смо космополити. Наша ријеч, без обзира гдје смо, се чује. Нормалном човјеку она ће бити као опомена, као нека катарза. Мислим да смо успоставили флуид између нас и публике поручивши им неке ствари на један фин и племенит начин.

MAHMURLUK 2019.

Piše: Elvis Ljajić

Trećeg dana XXXVI Susreta kazališta/pozorišta Bosne i Hercegovine u Brčkom imali smo priliku pogledati predstavu Narodnog pozorišta u Tuzli "Pijana noć 1918.", koju je na osnovu književnog predloška, kombinacija poezije i proze Miroslava Krleže (za šta su zaslužni Ivo i Tena Štivičić) režirao Gradimir Gojer, dramaturg je Svetlana Broz, asistent režije Kemal Bašić, kostimograf Vesna Teodosić, dok je za muziku bio zadužen Denis Hadžić.

Nakon višegodišnjeg odsustva, Narodno pozorište u Tuzli se drugu godinu zaredom predstavlja zahtjevnoj brčanskoj publici, što je sigurno dokaz da se u ovoj kući ozbiljno radi pozorišni posao. Prošlogodišnji, pomalo neočekivani, uspjeh s predstavom „Posljednja ljubav Hasana Kaimije“, obavezao je tuzlansko pozorište na dobre i ozbiljne predstave, koje možda neće biti pobjedničke, ali moraju biti upečatljive. Veliki autor kakav je Krleža i reputacija kakvu kao reditelj ima Gradimir Gojer najavlivali su da bi ovo mogla biti jedna takva predstava.

Predstava se bavi periodom raspada jedne slike svijeta i uspostavljanjem druge i drugačije, po okončanju Prvog svjetskog rata. Neki su se u smjeni Habzburške kraljevinom Srba, Hrvata i Slovenaca snašli bolje, neki lošije. Svi su, složno, očekivali, da svu odgovornost za novonastalu situaciju, za uspostavljanje novog poretka i sistema vrijednosti preuzme neko drugi, konkretnije Srbi, koji se očekuju kao spasitelji i vaspоставitelji reda i poretka. Nasuprot svemu tome, kao glas ili makar nagovještaj razu-

ma, stoji lik Miroslava Krleže, koji upozorava kako to ne ide tako, kako se za svoja djela i svoju budućnost trebaju pobrinuti Hrvati sami, kako ne treba jednog cara mijenjati drugim... Njegov glas, iako veoma upečatljiv, biva nadglasano, iako kraj nudi mrvu optimizma, obećanje da sve može, uz malo volje, pameti i rada biti mnogo bolje za sve nas.

Ansambl od dvadeset osam glumaca, glumica i muzikanata veći dio predstave igra među publikom, dok scena zjapi prazna, s vremena na vrijeme s pojedincem ili grupom, uglavnom značajnih likova, pukovnika ili veledužnosnika. U tim scenama, koje je pomalo teško pratiti zbog prostora na kojem se igraju, i koje su duge, ali razigrane, došla je do izražaja glumačka igra čitavog ansambla, uz sjajnu saradnju iskusnijih glumaca i onih koji se po prvi put susreću s ovakvom igrom, scenom, predstavom. Posebno je upečatljiva bila igra Elvisa Jahića, Edisa Žilića, kao i najmlađih članova ansambla.

Pijana noć 1918. trebala je biti i metafora opijenosti, odnosno nesvjesnosti, nezabudenosti onih kojima se događaju promjene, nedostatka bilo kakve inicijative, odgovornosti, pa i želje za stvarnom promjernošću, ali je zbog objektivnih, a prije svega dramatuških problema, ostala nedovršena, ne baš u potpunosti jasna, predstava koja usprkos činjenici da je imala i muziku uživo, ima problem s tempom, pa i ritmom. *Pijana noć 1918.* tek treba da postane onakvom predstavom kakvu od Narodnog pozorišta Tuzla očekujemo.

Мирза Ћатибушић, директор Народног позоришта Тузла

ПРОШЛОГОДИШЊИ ПОБЈЕДНИЦИ ПОНОВО ОДУШЕВИЛИ БРЧАКЕ

Пише: Дејана Крстић

Мирза Ћатибушић

Након што су се прошле године, послје једанаестогодишње паузе учешћа на брчанским Сусретима позоришта, појавили са представом „Последња љубав Хасана Каимије“ и однијели главну награду, тузланско позориште је представом „Пијана ноћ 1918.“ поново изазвало позитивне реакције публике.

За што баш ова представа?

Мислим да одговор на то питање најбоље даје питање које нама публика поставља након представе, а то је да ли смо прилагођавали текст актуелном времену у којем живимо. На жалост, нисмо. Баш попут представе коју смо прошле године представили на Сусретима „Последња љубав Хасана Каимије“ у којој се још даље у историји, на жалост, можемо видјети те цикличне историјске моменте који нам се поново дешавају и мислим да то, заправо, и даје оправдање за поставку једног оваквог комада, нарочито, у овако турбулентним временима и глобално и регионално. Важно је да се бавимо историјом, те као позориште имамо обавезу да се бавимо класичним писцима, који долазе са простора Региона. Ако конкретно говоримо о Мирославу Крлежи, његов однос

према Босни и Херцеговини, и као књижевника и као једне веома утицајне личности, на неки начин нас и обавезује на то.

С обзиром да сте на прошлогодишњим позоришним сусретима тријумфовали представом „Последња љубав Хасана Каимије“, да ли сте ове године имали притисак да донесете нешто још боље и допадљивије?

Притисак у суштини није постојао. Нарочито зато што веома поштујемо Сусрете позоришта у Брчком. Сама чињеница што смо овдје, а то није флоскула, нас чини срећним. И прошле године, када смо се појавили након једанаестогодишње паузе, било је за нас довољна награда. Побједа која се на крају десила била је нешто што заиста нисмо очекивали. Ове године долазимо потпуно растерећено, знајући да имамо квалитетну представу, да смо се врло коректно понијели према једном великом писцу и у том смислу, дошли смо подијелити позоришну радост са нашим драгим Брчацима, а све остало додатно што дође, добро јесте.

На сцени смо видјели и огроман број глумаца који су заиста били на нивоу задатка, а публика је на крају представе овацкијама рекла своје. Чини се да тузланско позориште из године у годину постаје све боље и боље. Шта је разлог томе?

Ја као млад директор, могу да кажем да су промјене увијек добре. Фудбалским жаргоном речено, некада и промјена тренера изазове позитиван шок у екипи. Мислим да наше позориште има сјајне глумце, има сјајне људе око сцене и прије или касније тај квалитет изађе на видјело. Срећни смо што смо и другу годину у Брчком и мислим да је и то потврда нашег доброг рада.

Представа има и одређену интеракцију са публиком, да ли сте задовољни реакцијом брчанске публике?

Итекако. Људи препознају неке појаве из свакодневнице у представи и то ову представу чини интересантном и вјероватно зато и реагују позитивно. Могли смо заиста примијетити дивну реакцију након представе, али исто тако и за вријеме представе, која је мало у поставци другачија. Људи не очекују да ће глумци излазити из свих дијелова сале, не само са сцене и изузетно ми је драго што је публика реаговала на овакав начин.

ODLIČNO JE, OD TUZLANSKOG POZORIŠTA JE!

Piše: Nikola Šimić Tonin

Treće večeri 36. Pozorišnih/kazališnih susreta (subota 23. 11. 201.), brčanskoj publici predstavila se predstava ansambla Narodnog pozorišta iz Tuzle predstavom "Pijana noć 1918." rađena po tekstu Miroslava Krležu u dramatisaciji Ive i Tene Štivičić, a koju je režirao Gradimir Gojer. U predstavi učestvuju 50 ljudi na i izvan scene.

Temelji se na memoaristici velikana hrvatske književnosti koja opisuje dramatična zbivanja iz 1918. godine, kad prvi put, u povijesti hrvatskog naroda, dolazi do sukoba koncepcije bezuvjetnog južnoslavenskog ujedinjenja i samostalne hrvatske države u praksi. Do sukoba idealizma i razuma, iluzija i stvarnosti. Krležine misli aktualne su i danas. Kazuje nam kojom bi prazninom zjapila nastala praznina da nemamo Krležu. Tuzlansko kazalište ponosno je što je i u ovom projektu šansu dalo mladim ljudima. Spoj iskustva i mladosti dao je dobre rezultate.

Vlado Kerošević je selektor ovogodišnjih Susreta u Brčkom. Nezahvalno je biti ove godine članom žirija zbog razine izabranih predstava vrhvrhunske kvalitete, da će žiri boljeti glava i kad odaberu nekoga za nagradu pitat će se jesu li odabrali pravoga. A tek Tuzlansko pozorište. Prošlu godinu pobjednici. Predstava narodski kazano: samo takva. A ovu godinu. Uh. E, što sad. Dalje ne bih. Govorit će se u narodu: Ljudi moji koja predstava, Krležu, ko da je danas. Očito od povijesti nismo naučili ništa te nam se stalno ponavlja. Kada bih počeo govoriti o predstavi podcrtavajući detalje i detalje mogao bih danima. Samo ću reći da će ostati u narodu uzrečica: Odlično je od Tuzlanskoga pozorišta je!

Edis Žilić, glumac

KRLEŽA JE IZAZOV I VELIKI AUTORITET

Razgovarala: Alma Kajević

Tekstovi Miroslava Krleže teško da nekoga mogu ostaviti ravnodušnim. Ako je suditi po reakcijama brčanske publike, nije ni predstava „Pijana noć 1918“ Narodnog pozorišta Tuzla. Od samom početka energija glumaca, njihova posvećenost ulogama i djelu koje izvode bili su gotovo opipljivi. Publici su držali pažnju, obzirom da niti u jednom trenutku nisu znali odakle će se pojaviti neki od glumaca, što na samoj sceni, što u sali i među publikom. Mnogo glumaca je na sceni. Uz ansambl Narodnog pozorišta Tuzla angažovali smo tri muzičara i cijelu klasu studenata. Zbog broja glumaca, odnosno uloga na sceni, postoji ta nedoumica gdje gledalac da pogleda. Nadam se da je i zbog pregršt radnji tokom predstave publika bila u dilemi kome dati pažnju.

Koliko često imate priliku igrati predstavu poput ove koju smo imali priliku pogledati treće takmičarske večeri festivala u Brčkom?

Mi u Narodnom pozorištu Tuzla dosta igramo. Sretni smo da imamo četiri premijere godišnje. Ono što je u ovoj vrsti predstave bilo drugačije je to što sam prvi put igrao negativca, osobu koja bez ustezanja odrubi nekome glavu, a problem pljačke rješava kundakom. To mi je bilo novo iskustvo i zbog toga mi je to bilo zanimljivo. Nismo igrali mnogo repriza, ali svaki puta kad igramo bude mi drago da sam u sebi pronašao tu klicu, jer do sada na sceni kao glumac to nisam imao priliku pokazati.

Kako je igrati buntovnog Krležu u kombinaciji s Ivom i Tenom Štivičić, a sve pod redateljskom palicom vrsnog Gradimira Gojera?

Krleža je za mene veliki autoritet. Radili smo diplomsku predstavu „Gospoda Glembajevi“, imali tu sreću da istražujemo na Glembajevima. Kada bih mogao birati, iako je o tome nezahvalno govoriti, izabrao bih Leona Glembaja sigurno. Želja mi je da to igram jer osjećam šta to muči Leona Glembaja. Mislim da bih iz ljubavi, interesovanja i znanja dobro uradio taj posao. Ovo ne govorim iz namjere da se hvalim nego jednostavno gajim ljubav prema Krleži. S gospodinom Gradimirom Gojerom prvi puta saradujem. Čovjek koji je u ovim vodama dugo godina i u ovom slučaju je imao sreću da je naišao na kvalitetan ansambl Narodnog pozorišta Tuzla. Smatram da su moje kolege ozbiljno shvatili zadatak i da, uz režiju gospodina Gojera, imaju veliku zaslugu zašto predstava ostavlja utisak na ljude, kao što je na vas večeras.

Edis Žilić

Da, u Brčkom smo imali priliku pogledati vaš „gotov proizvod“, bilo je zaista dojmljivo. Koliko truda i odricanja stoji iza svega onoga što ste nam pokazali ovdje?

Pokušaću na to odgovoriti iz jednog drugog ugla. Ja kada idem na posao jedva čekam da tamo stignem. Hvala bogu pa imam takav posao. Uživam radeći, ne samo s gospodinom Gojerom u predstavi „Pijana noć 1918“ nego i u drugim. Uživam u poslu i to je pristup koji donosi rezultat. Sada radimo novu predstavu s gospodinom Zlatkom Pakovićem „Crkva bosanska“. To će sigurno biti izvanredna predstava.

Možemo li onda predstavu „Crkva bosanska“ očekivati na nekom od narednih Susreta pozorišta u Brčkom?

Autor teksta je Zlatko Paković. Obzirom da propozicije vašeg festivala zahtijevaju isključivo regionalne autore, mislim da je realna opcija da dodemo s tom predstavom. Premijera je 25. januara sljedeće godine.

